

Asia: VN/18780/2023-LVM-180

## **Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?**

Lukuun 4.3 on kirjattu strategiset linjaukset suunnitelman toimenpideohjelman valmisteluun ja toimeenpanoon. Luvussa on lueteltu toimivuutta, turvallisuutta ja kestävyyttä koskevat strategiset linjaukset. Sisältö jää varsin yleisluonteiseksi. Myöskään strategisia valintoja ja linjauksia luvussa ei käsitellä, mikä olisi ollut tarpeen ja paikallaan.

Luvussa 4.4 on käsitelty alueellisia painotuksia varsin yleisluonteisesti. Liikennejärjestelmä 12 luonnoksessa esitetään, että valtio laatii maakuntien kanssa menettelytavan, jolla alueelliset liikennejärjestelmäsuunnitelmat integroidaan osaksi valtakunnallista tietopohjaa, mikä on kannatettava esitys.

#### **Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?**

Tavoite nostaa nykyisen liikenneinfran perusväylänpidon tasoa 450-580 miljoonalla eurolla on perusteltua. Yleisesti tiedossa on, että tarve olisi suurempi, mutta maan taloudellinen tilanne huomioon ottaen tavoite on realistinen. Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa, jossa huoltovarmuus ja sotilaallinen liikkuvuus korostuvat, avainasemassa on kansainväliset liikenneyhteydet satamien kautta ulkomaille. Etelä-Suomen satamien rinnalla Länsi-Suomen satamiin liittyvän infran tärkeys korostuu. Niin rautatie- kuin maantieyhteydet satamiin on oltava toimivat. Tavoite palvelee myös viennistä riippuvaisen kansantaloudemme kilpailukykyä.

Edelliseen suunnitelmaan verrattuna pääväylät ovat jääneet vähäiselle huomiolle. Raideliikenteen osalta Pääradalle osoitettu 30 miljoonan euron vuotuinen rahoitus on myönteinen asia, mutta tasoltaan riittämätön, kun otetaan huomioon sen ylivertauus niin henkilö- kuin tavaraliikenteessä. Pääradan pullonkaula on mm. Seinäjoki-Tampere yhteysväli, johon pitäisi saada nopeutetusti kaksoisraide.

Liikenne 12:n toimenpiteissä mainitaan, että ”määritellyissä tilanteissa väyläverkon palvelutasoa voidaan laskea tai väylistä voidaan jopa luopua”. Kirjauksen epämääräisyys aiheuttaa yleisesti

huolta. Kirjaus kuulostaa valtuutukselta lakkauttaa lähes mitä vain infraa, jos liikennemäärät ovat pieniä. Etenkin raideliiketeessä vähäliikenteisiä ratoja on useita, myös tiestöllä on huomattava määrä vähäliikenteisiä teitä. Rataverkolla liikennemäärien vähyys johtuu osin myös siitä, ettei ratojen kunnostamiseen ole panostettu ja seurauksena on ollut negatiivinen kierre radan kehittämisessä. Maassamme toimivat vientiyritykset sijaitsevat hajallaan ympäri maan. Niiden kilpailukyvyyn kriittinen menestystekijä on toimiva infra.

Geopoliittista tilannetta ajatellen Länsi-Suomen huomioiminen osana läntisiä yhteyksiä ja Suomen saavutettavuutta ja huoltovarmuutta on kriittisen tärkeitä. Satamat ja yhteydet satamiin ovat kriittisen tärkeitä Pohjanmaalle, mutta myös koko Suomelle. Panostaminen satamiin ja niiden yhteyksiin edesauttaa samalla myös vihreän siirtymän investointien, energia- ja suurteollisuuden rantautumista Suomeen, mutta myös jo täällä toimivien yritysten kasvua ja menestymistä ajatellen.

#### **Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?**

Liikenne 12 -suunnitelma huomioi hyvin toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset lisäämällä mm. perusväylänpidon rahoitusta sekä kohdistamalla rahaa pienemmille hankkeille. Rahoituksen niukkuus ja rajallisuus näkyy siten, että kehittämisen ja uusien investointien resurssointi jää tarpeeseen nähden riittämättömäksi. Lisäksi väyläverkkoa ja infraa halutaan supistaa ja karsia. Leikkuria käytetään myös harvempaan asuttujen alueiden henkilöliikenteen karsimiseen. Yksitysteiden avustukset ovat ennätysellisen pieniä.

#### **Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?**

-

#### **Muut huomiot?**

-

Vierula Jorma  
Etelä-Pohjanmaan rautatieyhdistys